

PLUSVALUA

Compte a desregular mercats

JOAN N. CASALS

Expresident de PIMEC

No hi ha més remei que reconèixer que l'economia de mercat ha sigut un invent formidable: només cal veure com ha estat capaç de fer progressar les nacions. Tot i que, normalment, mai ha arribat a abraçar, ni de lluny, la meitat de l'activitat global d'un país, ja que ha hagut d'arrossegar el pes d'un sector públic, centralitzat, més el llast dels béns i serveis que tenen preus intervinguts o concertats. No obstant, però, el mèrit d'aquest èxit no és pas de tota l'economia de mercat, ja que aquesta està constituïda per un nombre immens de mercats particulars, tan heterogenis, que alguns, fins i tot, de mercat en tenen més el nom que no pas els fets.

Això pel fet que tracten o bé amb uns articles naturalment escassos (com la terra) o bé amb uns productes de fabricació expressament restringida (com els diners) o bé amb uns gèneres de producció inqüestionable (com la força de treball), etc. I, per altra banda, passa que uns mercats negocien amb objectes molt sòlids i pesants (com els industrials) i, en canvi, altres amb éssers sumament lleugers i volàtils (com els financers).

Diversitat

Potser hauríem de ser, doncs, més conscients d'aquesta gran diversitat de mercats dintre del "mercat", i que això forçosament s'hauria de traduir en varietat d'ordenacions. Sobretot en moments -com ara- en què es demana, amb raó, més llibertat de mercat i en què molts consideren necessari suprimir les regulacions existents a fi d'aconseguir la màxima eficàcia del sistema. I diem això perquè en tal cas s'imposaria fer una clara distinció entre allò que és regulat i allò que és organitzat. O sigui, entre les intervencions conjunturals que intenten dirigir, guiar o conduir un mercat i les normes estructurals que tracten d'organitzar-lo, conformar-lo i disciplinar-lo. Només segurament més intenses en aquells mercats més problemàtics.

Tot això ve a tomb perquè volíem remarcar el fet -clarament exposat ja pels venerables fundadors del sistema- que l'economia lliure, si per un cantó no vol intrusions en la llibertat dels agents, per altra banda té la necessitat absoluta de ser protegida per un marc de disciplina organitzat que, entre altres coses, assegurí que la informació arriba als agents sense defectes ni manipulacions, que la competència és oberta sense impediment per a ningú, que tothom utilitza la mateixa mesura, que tots paguen un impost proporcionat, etc. I que, ensems, eviti informacions privilegiades, competències deslleials, desigualtat d'oportunitats, enganyos, abusos, etc.

"L'economia lliure té la necessitat absoluta de ser protegida per un marc de disciplina organitzat"

Ordre i disciplina

Però aquest ordre i disciplina hauria de ser més i més refinat a mesura que augmenta la fragilitat, autonomia o lleugeresa de l'article que es mou en un determinat mercat. És a dir, a més llibertat li correspondria més rigor. I així, per exemple, la normativa del mercat alimentari és força més elaborada que la de l'industrial, la del mercat borsari encara és més afinada, i no dignem la dels derivats financers i, més enllà encara, la del mercat de treball. I, tot i així, aquests últims mercats no paren de donar continuament sorpreses i disgustos.

Per concloure podem dir que allò que no convé de cap manera és que, tot buscant la desregulació d'alguns mercats, involuntàriament anem a parar a la seva desorganització. O sigui, a una cosa semblant a la barbàrie o a la llei de la selva, ja que aquest desgavell pot esdevenir molt perjudicial per a moltíssima més gent que la que hi participa directament, sobretot quan es tracta de mercats que mouen grans fluxos de capital, els quals condicionen, sense voler, la quantitat i el cost dels recursos necessaris per moure els altres mercats. Tal vegada és així, tan tontament, com haurà començat una dolorosa crisi econòmica qualsevol.